Ülést tartott a Minisztertanács

A kormány Tájékoztatási Hivatala közli:

A Minisztertanács tegnapi ülésén *áttekintette az idei áruellátás helyzetét* és megállapította, hogy az alapvető élelmiszerekből és az iparcikkek többségéből az ellátás megfelelő, néhány tartós fogyasztási cikk kínálata azonban nem kielégítő. A kormány utasította az irányító szerveket, tegyenek intézkedést a hiánycikkek számának csökkentésére, a kereslet és a kínálat összhangjának javítására.

A kormány *megtárgyalta az Országos Munkavédelmi Főfelügyelőségnek a munkavédelem 1984. évi helyzetéről szóló jelentését.* Az összegezett tapasztalatok javuló színvonalról adnak számot, de még mindig magas a gondatlanságból bekövetkező balesetek száma, ezért tovább kell szigorítani a munkavédelmi előírások betartásának ellenőrzését és a szabályok megsértőinek felelősségre vonását

A Minisztertanács felhívta a kormány tagjait és az érintett országos hatáskörű szervek vezetőit, hogy vizsgálják meg az Országgyűlés áprilisi ülésszakán elhangzott képviselői javaslatok megvalósításának lehetőségét, s arról tájékoztassák az Országgyűlés elnökét, valamint az érdekelt képviselőket. (MTI)

Elutazott megyénkből az odesszai vendég

Az Ukrán Kommunista Párt Odessza Területi Bizottsága előadói csoportjának vezetője, *Igor Pavlovics Szerov*, aki a héten a megyei pártbizottság vendégeként ismerkedett Szeged és a megye életével, tegnap, csütörtökön délelőtt az MSZMP Csongrád Megyei Bizottsága Oktatási Igazgatóságára látogatott. *Dr. Kanyó Ferenc* igazgató tartott tájékoztatót az intézmény munkájáról, a propagandamunka időszerű magyarországi feladatairól, majd ezt követően a szovjet vendég előadást tartott az iskolán tanuló hallgatóknak Odessza terület elmúlt 40 éves fejlődéséről. Ezt követően konzultációra került sor.

Délután Igor Pavlovics Szerov megtekintette a Móra Ferenc Múzeum munkásmozgalmi részlegét, majd részt vett a győzelem napja alkalmából rendezett Széchenyi téri koszorúzási ünnepségen.

Megyénk vendége ma kora reggel utazott el Szegedről.

Interkozmosz '85

Tudományos konferencia Szolnokon

Interkozmosz '85 címmel tudományos konferenciát rendezett a Magyar Tudományos Akadémia Interkozmosz Tanácsának titkársága és a Szolnok Megyei Tanács tudománypolitikai Munkaközössége csütörtökön Szolnokon, a megyei művelődési és ifjúsági központban. A tanácskozásra két jelentős évforduló alkalmából került sor. Húsz évvel ezelőtt, 1965-ben javasolta a Szovjetunió a világ valamennyi országának, hogy dolgozzanak ki közös programot a világűr békés célú kutatására. A felhíváshoz csak a szocialista országok csatlakoztak, s azóta folyik az együttes tudományos munka az Interkozmosz-program keretében. A másik évforduló az öt éve történt első szovjet—magyar közös űrrepülése Valerij Kubászov és Farkas Bertalan űrhajósok részvételével.

A konferencián előadások hangzottak el az Interkozmosz-programról, s az űrkutatással kapcsolatos egyes tudományágak eredményeiről. Az űrrepülés 1980—1985. közötti történetéről Farkas Bertalan alezredes, a Magyar Népköztársaság űrhajósa tartott előadást. Ismertették a tanácskozáson a Vénusz bolygó és a Halley üstökös kutatására indított Vega-programot is.

A konferencia alkalmából a művelődési és ifjúsági házban az Interkozmosz-programot bemutató kiállítás nyílt, amely május 20-ig látható. (MTI)

Társadalmunkban nő a tudomány szerepe

Elnöki és főtitkári vitaindító az Akadémia közgyűlésén

Csütörtökön zárt üléssel folytatta munkáját a Magyar Tudományos Akadémia 145. közgyűlése az MTA várbeli kongresszusi termében.

A tudóstestület akadémiai rendes, illetve levelező tagokat választott ezen a napon — névsorukat később nozzák nyilvánosságra —, majd *Szentágothai János*, az MTA elnöke és *Láng István*, az MTA megbízott főtitkára *tartott vitaindító előadást a közgyűlési határozat tervezetéről.*

Szentágothai János bevezetőben hangsúlyozta: *a természet és a társadalom alapjelenségeinek alkotó alkalmazása jó egynéhány tudományterületnek legsajátosabb és egyben elidegeníthetetlen feladata.* Így a természettudományokban az agrártudományok, az orvostudományok, a műszaki és a földtudományok, a társadalomtudományokban pedig a szociológia, a jog- és közgazdaságtudományok, s bizonyos tekintetben a pszichológia lényegükből eredően alkalmazott tudományjellegűek. Ha ez nem így lenne, és elszakadnának alkalmazási területüktől elvesztenék emberközpontú, vagy a társadalmi feladatokra összpontosító voltukat, és ezzel jórészt létalapjukat is. Amikor tehát alapkutatásról beszélünk, a fogalmat ebben a kiterjesztett értelemben kívánatos használni.

A fiatal kutatók helyzetéről szólva kifejtette: számos tehetséges ifjú kutató kap aránylag hosszabb időre szóló meghívást olyan külföldi munkahelyre, ahol megvannak a kutatásokhoz a magas színvonalú anyagi és műszerezettségi feltételek. Ez az „eláramlás" egyes munkahelyeken — például a tanszékjellegű bázisokon — olyan mértékű, hogy már-már fenyegeti az oktatás folyamatosságát. A tudományos jövőnk számára legfontosabb utánpótlásunk jelentős része tevékenykedik külföldön, előnyösebb munka- és életkörülmények között. Emiatt fennáll az a veszély is, hogy ezek a kutatók előbb-utóbb elidegenednek hazájuktól. E tendencia megfékezésére az lehet hatásos módszer, ha a tartósabban külföldön dolgozó fiatal kutatóinknak biztosítjuk kapcsolataik állandó fenntartását, itthon megadjuk a lehetőséget az eredeti munkahelyükre való visszailleszkedésre, menetközben előmozdítjuk tudományos minősítésüket.

Az MTA elnöke javasolta e kérdés körültekintő szabályozást, s *indítványozta: hozzanak létre egy új típusú akadémiai tagságot* a tartósabban külföldön élő, hazájukhoz ragaszkodó, eszméinkhez hű kutatók számára.

A továbbiakban a tudomány legbelsőbb mozgásait felidézve a tudományos megismerés alapmechanizmusa körül az utóbbi években kibontakozott, és mind szélesebb körű vitáról szólt az MTA elnöke. Hangsúlyozta: gombamódra szaporodnak a nem szakfilozófusok tollából származó, a modern természettudományos megismerés elméletével foglalkozó művek elleni írások.

A divatossá váló új tudományos elméletekkel kapcsolatban az MTA elnöke egyrészről a divatnak való kritikátlan behódolásra, másrészről — ennek ellentéteként — az eleve elzárkózás veszélyére hívta fel a figyelmet. Rámutatott: előbbi azzal fenyeget, hogy idő előtt egy látszólag új szellemi áramlat uszályába kerülve szem elől tévesztjük a tudomány fejlődésének valamely fő vonalát, a másik véglet pedig ahhoz vezet, hogy a ma tudományában való tájékozódáshoz elengedhetetlenül szükséges új elméleti alapokkal, ezek radikálisan eredeti gondolkodási formáival veszítjük el a kapcsolatot.

Láng István vitaindító beszámolójában *hat kérdéskörre hívta fel a figyelmet.* Felvetette, hogy még nem eldöntött, miként érvényesíthető az Akadémia felelőssége az alapkutatásokban; nem kellően tisztázottak a kutatási eredmények értékelési módszerei; tovább javítandó az akadémiai kutatóintézetek és az egyetemek kapcsolata, valamint több problémát és kérdést is felvet a kutatási tevékenységek finanszírozása, a nemzetközi tudományos kapcsolatok ápolása, és az akadémiai könyvkiadás jelenlegi helyzete.

Beszámolója elején emlékeztetett az MSZMP azon állásfoglalására, amely megállapítja, hogy *folyamatosan növekszik a társadalom részéről a tudományos kutatás és fejlesztés iránti igény.* A társadalom tudatos alakításához, a gazdaság fejlesztéséhez, új technológiák kialakításához, valamint az életkörülmények javításához nélkülözhetetlenek a tudományosan megalapozott előrejelzések megfelelő döntési alternatívák. Az utóbbi években különösen hangsúlyossá vált a távlati fejlődás szempontjából meghatározó alapkutatások fontossága.

Az Akadémia előtt álló jelentős feladatok megoldása azonban feltételezi néhány alapvető kérdés megnyugtató tisztázását — hangsúlyozta Láng István. Így például még nem eldöntött, hogy elsősorban hogyan tudja érvényesíteni az Akadémia a felelősségét és kezdeményező szerepét az alapkutatások országos irányításában, azok színvonalának emelésében. Az alapkutatások megfelelő támogatása felveti a különböző kutatások közötti objektív értékelés szükségességét.

Ezt követően kitért az akadémiai kutatóintézetek és az egyetemek kapcsolatára. Napjainkban 36 önálló akadémiai kutatóintézet működik az Akadémia által jelenleg támogatott egyetemi, múzeumi kutatóhelyek száma 68.

A jövőben már csak a kutatóintézetek rovására lehetne lényegesen javítani az egyetemi kutatásra jutó összegek arányát. Úgy tűnik, hogy a jelenlegi költségvetési rendszerben eljutottunk a belső lehetőségek határáig.

A továbbiakban az akadémiai kutatások finanszírozási mechanizmusát érintve elmondta, hogy az állami és társadalmi szervekkel együttműködve kimunkálás alatt áll egy új, korábbinál rugalmasabb költségvetési rendszer, amely fokozottabban érvényesíteni kívánja a teljesítményorientáltság elvét, és egyúttal csökkenti az automatikus intézményfinanszírozás gyakorlatát.

A nemzetközi tudományos kapcsolatokról szólva Láng István elmondta, hogy a kedvezőtlen külgazdasági körülmények egyelőre nem érintették kritikusan az Akadémia nemzetközi kapcsolatait. Az egyezményes együttműködések rendszerét sikerült megőrizni, sőt még tovább is fejlesztették. Ennek fontossága nyilvánvaló: Vita tárgya azonban, hogy évente milyen arányban és milyen időtávra kívánatos a magyar tudósok tartós külföldi távolléte.

Végezetül Láng István nyomatékosan felhívta a figyelmet az akadémiai tudományos könyvkiadás, illetve az Akadémia Nyomda gondjaira.

A beszámolókat követő vitában felszólalók közül többen felvetették: a műszaki fejlesztés nem egyszerűen elhatározás kérdése. Átfogó elemzésre van szükség ebben a kérdésben, hogy a cselekvés irányait meghatározhassuk.

A kutatóintézeti tevékenység finanszírozásával kapcsolatban a vitában elhangzott: a teljesítményé legyen a meghatározó szerep.

Számos hozzászóló üdvözölte az Akadémia nemzetközi tudományos kapcsolatainak mind rugalmasabb alakítását, bonyolítását, hangsúlyozva a tudományos információk áramlásának a hazai szakmai közéletre gyakorolt fontos hatását.

Az Akadémia 145. közgyűlésének mai, pénteki munkanapján tisztújításra kerül sor, majd folytatódik az elnöki és a főtitkári beszámoló feletti vita. (MTI)

Új üzem Rúzsán

Melléktermékből export

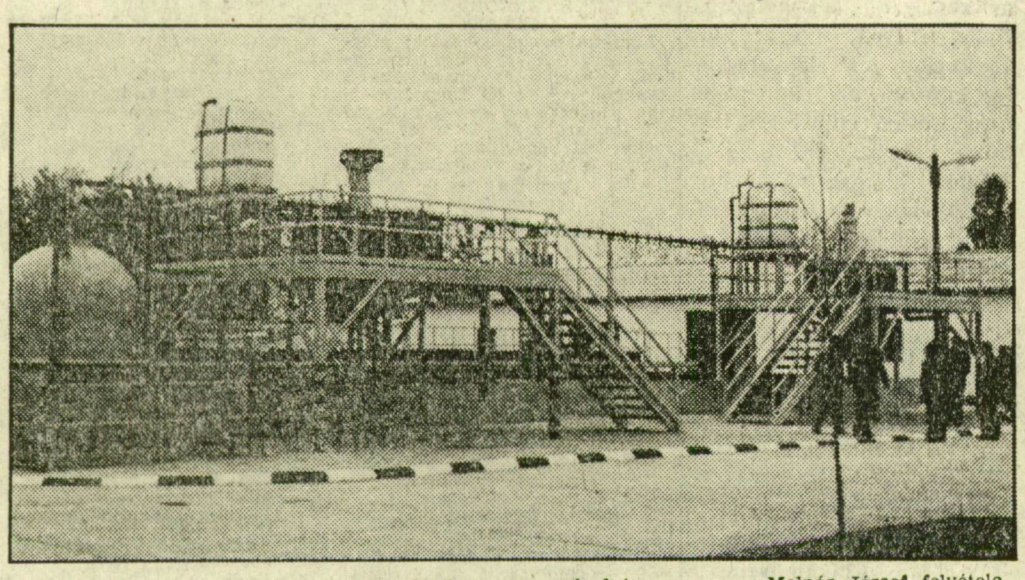

Az új üzem egy részlete — Molnár József felvétele

Hányszor tesszük föl naponta a kérdést, mivel tudjuk védeni környezetünket? Óriási pénzeket áldozunk rá, ha sikerül valamilyen használható módszert kitalálnunk. Hátha még hasznot is hajthat? Ha például exportálhatjuk is a belőle készült valamit? Évente például kétmillió márka értékben? És a melléktermék melléktermékén még gombát is termeszthetünk. Nehéz lenne hirtelen összeszámlálnunk a rúzsai termelőszövetkezet új üzemének sokrétű hasznát.

A meghívó olyan előkelő, akár esküvőre is hívogathatna, pedig csak a „tojásgyár" állandó melléktermékét, a tyúktrágyát hasznosító üzem avatására szól. A nyáron már írtunk róla, hogy Paál Lajos vegyész kísérletei alapján készülnek a földolgozásra, most láthattuk a kész művet is. Eddig sok gondot okozott a trágya elszállítása önmagában is, mostantól kezdve viszonylag egyszerű eljárással acidum uricumot (közönséges szóval húgysavat) vonnak ki belőle, a maradékot pedig fölhasználhatják virágföld vagy gombatermő komposzt keverésére is, sőt, állati táplálékhoz adalékot is készíthetnek belőle, hiszen sok fehérjét tartalmaz. Az acidum uricum egész sor gyógyszer és finomvegyszer kiinduló anyagául is szolgálhat. Eddig csak mesterséges úton állították elő nagy energiaáldozatok árán, ez az első sikeresnek látszó próbálkozás, amelynek exportkilátásai szinte korlátlanok. A hollandok ugyan fölhasználják gombatáptalajként a tyúktrágyát, de éppen a nagyon értékes anyag közömbösítésére kénytelenek hatalmas összegeket fordítani.

Nem első eset lenne, ha ez a szövetkezet is belebukna álomszép vállalkozásába, de igyekezett megelőzni a bajt. Laboratóriumi kísérlet keretében 140 kiló finom port állított már elő, és a hasznosítható tapasztalatokat szorozta tovább.

Tegnap délelőtt Ábrahám Vince téeszelnök bevezető szavai után Papdi József, a megyei pártbizottság titkára vágta át a bejáratnál kifeszített szalagot, és Schubauer Kálmán, az Agroagent GT. igazgatója mutatta be az új üzemet. Ott voltak az érdeklődők között a Pénzügyminisztérium, a Külkereskedelmi Minisztérium, a Mezőgazdasági és Élelmezésügyi Minisztérium, a Magyar Nemzeti Bank, a Termelőszövetkezetek Országos Tanácsa, a hasonló terveket szövögető téeszek és a jugoszláv gazdaságok képviselői is. Ahhoz képest, hoz az engedélyt csak októberben kapták kézhez, a tegnapi avatás szokatlanul gyors építés után történt.

H. D.

Csehszlovák fogadás

Ondrej Durej, a Csehszlovák Szocialista Köztársaság budapesti nagykövete hazája nemzeti ünnepe alkalmából fogadást adott csütörtökön a Magyar Néphadsereg Művelődési Házában.

A fogadáson részt vett *Grósz Károly*, a Magyar Szocialista Munkáspárt Budapesti Bizottságának első titkára és *Szabó István*, az MSZMP Politikai Bizottságának tagjai, *Szűrös Mátyás*, az MSZMP Központi Bizottságának titkára, *Trautmann Rezső*, az Elnöki Tanács helyettes elnöke, *Marjai József*, a Minisztertanács elnökhelyettese, *Kótai Géza*, az MSZMP KB külügyi osztályának vezetője, *Kamara János* belügyminiszter, *Köpeczi Béla* művelődési miniszter, *Váncsa Jenő* mezőgazdasági és élelmezésügyi miniszter, *Várkonyi Péter* külügyminiszter, valamint politikai, társadalmi életünk több vezető képviselője.

A fogadáson megjelent a diplomáciai képviselet számos vezetője és tagja.

Szakszervezeti tanácskozások

A kohászatban, a gépiparban és a villamosenergiaiparban az idén általában a népgazdasági tervnek megfelelően, mintegy 6,6—6,7 százalékkal nőnek a keresetek — állapította meg csütörtöki ülésén a *vasasszakszervezet* elnöksége.

Az Ipari Minisztérium és a vasasszakszervezet 63 vállalatnál végzett felmérést, eszerint a felügyeleti szervek besorolási javaslata és a vállalatok döntései eltérnek egymástól. Az új keresetszabályozási formák közötti választásnál a vállalatokat óvatosság jellemezte.

*

Az idegenforgalom helyzetéről és a feladatokról tanácskozott csütörtöki ülésén a Kereskedelmi, Pénzügyi és Vendéglátó-ipari Dolgozók Szakszervezetének központi vezetősége.

Az Országos Idegenforgalmi Hivatal előterjesztésével egyetértésben megállapította, hogy az utóbbi években dinamikusan fejlődött az idegenforgalom, s erőteljesen növekedett politikai, gazdasági, társadalmi és kulturális jelentősége.